

za okres X - XII 1968

W październiku w salach PDK w Myślenicach otwarto wystawę kowalstwa artystycznego. Zgromadzone na niej dzieła 37 kowali z 25 miejscowości powiatu myślenickiego — rezultat konkursu ogłoszonego przez Wydz. Kult. WRN w Krakowie, Muzeum Regionalne i PDK w Myślenicach. Prace podzielono na dwa działy: wyroby tradycyjne, wykonane według starych wzorów (skoble, okucia do wozów, zawiasy itp.) oraz współczesne wyroby użytkowe (świeczniki, lampy, popielniczki). Jury konkursu, pod przewodnictwem prof. dra R. Reinfussa, przyznało 9 drugich nagród, w tym trzy dla kowali z Sułkowic — wsi słynącej z bogatych tradycji kowalstwa.

*

Przygotowana przez WDK w Gdańsku pokonkursowa wystawa twórczości ludowej ziemi gdańskiej eksponowana była w lipcu i sierpniu w lokalu PDK w Wejherowie, we wrześniu w PDK w Kartuzach oraz w listopadzie i grudniu w Muzeum Archeologicznym w Leborgu. Ekspozycja obejmowała sztukę ludową regionów: kaszubskiego. Powiśla Warmińskiego łącznie z Żuławami i kociewskiego. Pokazano ok. 500 prac z zakresu ceramiki, rzeźby, malarstwa na szkle, tkactwa, haftu i plecionkarstwa. Wystawy obejmowały również nadesłane na konkurs prace młodzieży — synów i córek znanych w woj. gdańskim twórców ludowych.

*

26 października w South Art Gallery w Londynie otwarto wystawę polskiej sztuki naiwnej pn. „Primitive Art of Poland”, zorganizowana przez Państwowe Muzeum Etnograficzne i Polski Instytut Kultury w Londynie. Zestaw prac eksponowanych poprzednio w Stuttgarcie i Neuchâtel (por. kronika nr 3/67 i 4/67) zmieniono nieco i uzupełniono. Komisarzem wystawy był Aleksander Jackowski. Wydano katalog i plakat (niestety b. słaby).

*

24.XI. otwarto w Muzeum Regionalnym w Radomiu wystawę pn. „Sztuka ludowa mieszkańców dawnej Puszczy Kozienickiej”. W dniu otwarcia prof. dr J. Gajek wygłosił odczyt o roli etnografii w muzeach regionalnych.

Wystawa była plonem trzyletnich badań na terenach Puszczy Kozienickiej oraz konkursu ogłoszonego przez Muzeum w Radomiu. Pokazano tkactwo i fragmenty stroju, rzeźbę, snycerkę, zabawki, garncarstwo, kowalstwo i plastykę obrzędową.

Bogaty plon konkursu (zgłoszono 450 eksponatów, w tym 300 wykonanych specjalnie na konkurs) pokazał, że wiele dziedzin ludowej twórczości jest jeszcze żywych na terenie Puszczy Kozienickiej.

*

Gdyńska Cepelia rozwija ciekawą inicjatywę organizowania tematycznych wystaw twórczości ludowej różnych regionów, eksponowanych w lokalu sklepu przy ul. Świętojańskiej w Gdyni. Czynne były wystawy tkanin dekoracyjnych i kwiatów sztucznych, a w listopadzie otwarto wystawę haftów ludowych i ich adaptacji do współczesnych form użytkowych. Pokazano hafty kurpiowskie, kujawskie i pałuckie, krakowskie, śląskie oraz wielobarwne i złote hafty kaszubskie.

Kolejnym pokazem w lokalu sklepowym była otwarta w grudniu ekspozycja rzeźbionych mebli wykonanych przez artystów-plastyków, absolwentów szkoły im. Kenara w Zakopanem. Pokazano również meble rekonstruowane według muzealnych wzorów oraz oparte na wzorach ludowych meble ze słomy.

*

W „Domu Chłopa” w Warszawie otwarto 28.XI. wystawę obrazków na szkle Jana Jachimia. Ekspozycja, zorganizowana przy współudziale spółdzielni „Gromada”, redakcji „Chłopskiej Drogi” i „Zielonego Sztandaru”, obejmowała kilkadziesiąt obrazków z ostatniego okresu twórczości artysty. Jachimia pokazał m.in. bardzo jednolity cykl obrazków o tematyce zbójniczej, ludowy nurt jego twórczości najbardziej przejawiał się w obrazkach o tematyce religijnej.

*

W listopadzie w Muzeum Etnograficznym w Toruniu czynna była wystawa ukraińskiej sztuki ludowej ze zbiorów Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Pokazano 250 eksponatów, w większości przedwojenne zbiory z terenów zachodniej Ukrainy. Szczególnym zainteresowaniem cieszyła się kolekcja ceramiki z Kosowa, eksponowano „liźniki”, koszulę kobiece z włóknymi haftami krzyżowymi, pasy wełniane i skórzanne, malarstwo na szkle i rzeźbę oraz mosiężną biżuterię.

*

W grudniu w lokalu Stowarzyszenia Historyków Sztuki w Krakowie czynna była wystawa prac órników-amatorów, uczestników zajęć kilka plastycznego kopalni „Wieczorek”. Twórcy wystawy, studenci historii sztuki UJ, pokazali w niewielkiej sali przemysłowy wybór prac 9 malarzy. Reprezentowali oni różne postawy, różne konwencje i różne „powody” twórczości. Obok fantastyki Ocienki i metafizycznych kompozycji Ludwika Holesza znalazły się bliższe realizmowi ujęcia obrazu Pawła Wróbla, Leopolda Wróbla i Pawła Baka, pejzaże Ewalda Gawlika, a także obrazy w kon-

wencji naturalistycznej czy pseudonowoczesnej. Po raz pierwszy pokazano rzeźby w drewnie Pawła Wróbla.

Zestawy autorskie uzupełniono fotografiami twórców z wydrukowanymi na planszach krótkimi wypowiedziami na temat sztuki.

*

W grudniu otwarto w salach Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie doroczną wojewódzką wystawę sztuki ludowej i twórczości amatorskiej. Plastycy-amatorzy prezentowali malarstwo, grafikę i rzeźbę. Wśród rzeźb eksponowane były m.in. prace E. Kołacza. Twórcy ludowi pokazali tkactwo, koronkarstwo i haft, kontynuując w tych dziedzinach tradycje przywiezione z rodzinnych stron.

Osobnym działem bogato prezentowanym na tegorocznej wystawie był dział sztuki użytkowej. Dużo było w nim przedmiotów mogących służyć jako wzory dla producentów pamiątek regionalnych.

*

XXVI konkurs szopek krakowskich odznaczał się wysokim poziomem, na 78 eksponatów nagrodzono i wyróżniono 73 szopki. Trzy równorzędne I nagrody przyznano — W. Gluchowi, Z. Grabskiemu, B. Ziółce, II nagrody otrzymali — T. Cieśla, K. Gądek, Z. Grzech i F. Sadowski. Recenzja z konkursu ukaże się w jednym z najbliższych numerów.

*

Muzeum Mazowieckie w Płocku i Zarząd Wojewódzki TPP-R w Warszawie zorganizowały w grudniu wystawę pn. „Rzemiosło artystyczne Białorusi”. Pokazane na niej eksponaty dały możliwość poznania kierunków rozwoju rzemiosła białoruskiego, które kontynuuje tradycje sztuki ludowej. Na wystawie zgromadzono przedmioty z zakresu tkactwa, hafciarstwa, ceramiki, plecionkarstwa oraz wyroby z rogu i zabawki. Ciekawe były propozycje adaptacji wzorów ludowych haftów i tkanin do współczesnych wnętrz i odzieży.

*

W PDK w Sierpcu w stylowo urządzonej kawiarni otwarto stałą ekspozycję rzeźby sierpeckiej. Kolekcja stu prac (w tym również prace z dziedziny metaloplastyki) prezentuje dorobek sierpeckich twórców ludowych. Trwają w dalszym ciągu starania o otwarcie izby muzealnej w Sierpcu, dobrze się jednak stało, że chociaż w tej postaci udostępniono publiczności twórczość artystów z Sierpca, Zawidza i innych miejscowości pow. sierpeckiego.